

Media ja lehdistö

Euroopan unionin yleinen tuomioistuin

LEHDISTÖTIEDOTE nro 97/21

Luxemburgissa 9.6.2021

Tuomio asiassa T-47/19
Dansk Erhverv v. komissio

Unionin yleinen tuomioistuin kumoo komission päätöksen, jossa todetaan, ettei pantin perimättä jättäminen tiettyjen sellaisten juomien pakkauksista, joita Saksan rajaseudulla sijaitsevat kaupat myyvät asiakkaille, joiden kotipaikka on Tanskassa, ole valtiontuki

Komissio ei ole voinut sivuuttaa alustavassa vaiheessa vakavia vaikeuksia sen määrittämisessä, onko pantin perimättä jättäminen valtiontuki

Saksan liittotasavallan säädöksellä VerpackV¹ pannaan täytäntöön pakkauksista ja pakkausjätteistä annettu direktiivi 94/62². Tässä säädöksessä otetaan tiettyjen kertakäyttöisten juomapakkausten osalta käyttöön panttijärjestelmä, joka sisältää arvonalisäveron (ALV), joka on perittävä kaikissa jakeluketjun vaiheissa loppukuluttajalle myyntiin saakka, ja jonka määrä on palautettava pakkauksen palauttamisen jälkeen. Tämän pantin perimättä jättäminen on hallinnollinen rikkomus, josta voidaan määrätä enintään 100 000 euron määräinen sakko.

Saksan perustuslaissa säädetyn toimivaltajaon mukaisesti tämän säädöksen täytäntöönpano kuuluu alueviranomaisille, jotka voivat antaa sen soveltamiseksi hallinnollisia määräyksiä tai määrätä sakkoja. Tässä yhteydessä Schleswig-Holsteinin ja Mecklenburg-Länsi-Pommerin (Saksa) viranomaiset ovat katsoneet, että velvollisuutta periä pantti ei sovelleta rajaseuduilla sijaitseviin kauppoihin, jos juomat myydään yksinomaan asiakkaille, joiden kotipaikka on Tanskassa, ja nämä asiakkaat sitoutuvat kirjallisesti (allekirjoittamalla vienti-ilmoituksen) kuluttamaan nämä juomat ja hävittämään niiden pakkaukset Saksan alueen ulkopuolella.

Koska tanskalaisten yritysten etuja edustava ammattialajärjestö Dansk Erhverv V katsoi, että tämä vapautus pantin perimisestä kertakäyttöisistä juomapakkauksista merkitsee laittoman ja sisämarkkinoille soveltumattoman tuen antamista Pohjois-Saksan vähittäismyyntiyritysten ryhmälle, se teki komissiolle kantelun valtiontuesta. Alustavan tutkintavaiheen lopuksi komissio antoi päätöksen, jossa se totesi, että riidanalaiset toimenpiteet eli pantin perimättä jättäminen, panttiin liittyvän ALV:n perimättä jättäminen ja sakon määräämättä jättäminen yrityksille, jotka eivät peri panttia, eivät ole SEUT 107 artiklan 1 kohdassa³ tarkoitettu valtiontuki.

Dansk Erhverv nosti 23.1.2019 kumoamiskanteen tästä päätöksestä. Tämän kanteen tutkinnassa Euroopan unionin yleinen tuomioistuin tekee merkittäviä täsmennyksiä yhtäältä valtiontukiin liittyvien säännösten ja muiden unionin oikeuden tai kansallisen oikeuden säännösten välisestä yhteydestä ja toisaalta seurauksista, joita valtion varojen kyseessä olon määrittelemiseen sovellettavan säännöksen tulkintavaikeudet aiheuttavat sakkojen osalta.

Unionin yleisen tuomioistuimen arviointi

Ensiksi unionin yleinen tuomioistuin tarkentaa, missä määrin säännösten, jotka eivät liity valtiontukioikeuteen, noudattamatta jättämiseen voidaan tehokkaasti vedota komission tällä alalla

¹ Verordnung über die Vermeidung und Verwertung von Verpackungsabfällen (Verpackungsverordnung) on pakkausjätteen välttämisestä ja kierrätyksestä 21.8.1998 annettu asetus (BGBl. 1998 I, s. 2379).

² Pakkauksista ja pakkausjätteistä 20.12.1994 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 94/62/EY (EYVL 1994, L 365, s. 10).

³ Komission päätös C(2018) 6315 final, 4.10.2018, valtiontuesta SA.44865 (2016/FC) – Saksa – Väitetty valtiontuki Saksan rajaseudulla sijaitseville juomakaupoille.

antaman päätöksen lainvastaisuuden toteamiseksi. Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan tältä osin on tehtävä ero sen mukaan, lausutaanko komission päätöksessä tuen soveltuvuudesta sisämarkkinoille vai tuen olemassaolosta. Koska ensimmäisessä tapauksessa tukea, jonka tietyillä soveltamissäännöillä rikotaan EUT-sopimuksen muita määräyksiä, ei voida katsoa sisämarkkinoille soveltuvaksi, EUT-sopimuksen muiden määräysten kuin valtiontukeen liittyvien määräysten rikkomiseen kansallisella toimenpiteellä, joka katsotaan valtiontueksi, voidaan tehokkaasti vedota sellaisen päätöksen lainmukaisuuden riitauttamiseksi, jossa komissio katsoo, että tällainen tuki soveltuu sisämarkkinoille.

Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan näin ei sitä vastoin ole päätösten osalta, joissa lausutaan valtiontuen olemassaolosta. Tästä se toteaa, että SEUT 11 artiklassa tosin määrätään, että ympäristönsuojelua koskevat vaatimukset on sisällytettävä unionin politiikan ja toiminnan määrittelyyn ja toteuttamiseen. Tällainen integraatio pyritään kuitenkin toteuttamaan tuen soveltuvuuden tutkimisen tasolla eikä sen olemassaolon tutkimisen tasolla. Koska yleistä etua koskevan perusteen huomioon ottaminen on seikka, joka on tehoton valtiontueksi luokittelamisen vaiheessa, unionin yleinen tuomioistuin toteaa, ettei seikkaan, jonka mukaan kansallisella toimenpiteellä rikotaan unionin oikeuden säännöksiä kuin niitä, jotka liittyvät valtiontukiin, ei voida tehokkaasti sellaisenaan vedota sen toteamiseksi, että tämä toimenpide on valtiontuki. On nimittäin SEUT 107 artiklan 1 kohdan sanamuodon vastaista katsoa, että kansallinen toimenpide olisi tuki sen vuoksi, että sillä rikotaan muita perussopimusten määräyksiä, vaikka se ei täytä tässä määräyksessä nimenomaisesti säädettyjä tuen edellytyksiä.

Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan sama koskee erityisesti jäsenvaltion oikeuden säännöksiä. Sekä unionin oikeuden yhdenmukaisen tulkinnan että yhdenvertaisuusperiaatteen vaatimuksista nimittäin johtuu, että unionin oikeuden säännöksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen sen merkityksen ja soveltamisalan määrittämiseksi, on tavanomaisesti tulkittava koko unionissa itsenäisesti ja yhtenäisesti, mitä on tavoiteltava ottamalla huomioon säännöksen asiayhteys ja kyseisellä säädöksellä tavoiteltu päämäärä. Unionin yleinen tuomioistuin toteaa, ettei SEUT 107 artiklan 1 kohta sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen. Lisäksi ei ole komission vaan kansallisten toimivaltaisten tuomioistuinten tehtävänä valvoa kansallisten toimenpiteiden laillisuutta kansallinen oikeus huomioon ottaen. Jos tältä osin katsottaisiin, että komission olisi katsottava jäsenvaltioiden oikeuden säännösten noudattamatta jättämisen johdosta kansalliset toimenpiteet valtiontueksi, sen saattaisi joutua lausumaan näiden toimenpiteiden laillisuudesta kansallisen oikeuden osalta kansallisten tuomioistuinten toimivaltaa loukaten.

Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin **hylkää Dansk Erhvervin väitteen, jonka mukaan komission olisi pitänyt, kun se tutki, onko pantin perimisestä vapauttaminen valtiontuki, ottaa huomioon Saksalle kuuluvat velvollisuudet, jotka johtuvat direktiivistä 94/62, saastuttaja maksaa –periaatteesta ja Saksan lainsäädännöstä.**

Toiseksi kun tutkitaan väitettä, joka liittyy siihen, että komissio olisi arvioidessaan, onko sakon määräämättä jättäminen valtion varoista rahoitettu etu, soveltanut virheellisesti ennennäkemätöntä oikeudellista perustetta, joka liittyy kyseisen säädöksen tulkinnan vaikeuksiin, unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että käsiteltävässä asiassa sakon määräämättä jättäminen liittyy erottamattomasti pantin perimättä jättämiseen ja siis sen voimassa olevan säädöksen tulkintaan, jonka toimivaltaiset Saksan paikallisviranomaiset ovat käytännössä hyväksyneet. Tällainen asiayhteys ei vastaa mitään sakkoja koskevassa oikeuskäytännössä tähän saakka tutkittuja olettamia.

Unionin yleisen tuomioistuimen mukaan komissio nojautui tässä tilanteessa perustellusti uuteen oikeudelliseen perusteeseen, joka liittyy yhteyteen asiassa merkityksellisen säädöksen tulkinnan ja toimivaltaisten viranomaisten lainvalvontavallan käytön välillä, kun se tutki, voidaanko sakon määräämättä jättäminen katsoa valtion varoista rahoitettavaksi eduksi. Komissio totesi myös perustellusti, että säädöksen tulkintavaikeudet voivat lähtökohtaisesti sulkea pois sen, että sakon määräämättä jättäminen katsotaan sakosta vapauttamiseksi, mikä muodostaisi valtiontuen. Nimittäin tilanne, jossa on tulkintavaikeuksia sen säännöksen osalta, jonka noudattamatta jättämisestä voidaan määrätä sakko, eroaa kyseisen edun kannalta selvästi siitä tilanteesta, jossa

toimivaltainen viranomainen päättää vapauttaa yrityksen maksamasta sakon, joka sen olisi maksettava säädöksen nojalla. Ensimmäisessä olettamassa ei toisesta olettamasta poiketen ole olemassa aiempaa velvoitetta. Nimittäin kun otetaan huomioon säännöksen epävarma soveltamisala, sitä rikkovan toiminnan olemassaolo ei ole selvää eikä tällaisen toiminnan sanktiointi sakolla siis ole tällaisessa epävarmassa tilanteessa välttämätöntä tai väistämätöntä.

Unionin yleinen tuomioistuin tarkoittaa kuitenkin, että sovellettavan säädöksen tulkinnan vaikeuteen liittyvää perustetta voidaan soveltaa vain sillä varauksella, että nämä vaikeudet ovat väliaikaisia ja että ne ovat ominaisia säännösten vähittäiselle selkiyttämislle. Komissio ei ole kuitenkaan viitannut sääntöjen ja tulkintavaikeuksien väliaikaiseen ja vähittäiselle selkiyttämislle ominaiseen luonteeseen, vaikka näiden kahden edellytyksen on täyttyttävä, jotta olisi mahdollista todeta valtion varojen puuttuminen. Täältä osin unionin yleinen tuomioistuin toteaa mahdollisten säädöksen tulkinnan vaikeuksien väliaikaisesta luonteesta, että **komissio ei vetoa erityiseen seikkaan, joka voisi oikeuttaa tällaisen epävarmuuden jatkumisen vuodesta 2005 tai vuodesta 2003 alkaen. Lisäksi säännösten vähittäiselle selkiyttämislle ominaisesta luonteesta ja säädöksen tulkintavaikeuksista on todettava, ettei mistään asiakirjoihin sisältyvästä seikasta voida johtaa, että tällaiset vaikeudet olisivat poistumassa.**

Näin ollen unionin yleinen tuomioistuin toteaa, että komissio on tehnyt oikeudellisen virheen, kun se on todennut, että valtion varoihin liittyvä edellytys ei täyttynyt, eikä ole tutkinut sitä, ovatko tulkintavaikeudet, joihin se nojautui, väliaikaisia ja ominaisia säännösten vähittäiselle selkiyttämislle. Tämä toteamus osoittaa, ettei komissio voinut sivuuttaa alustavassa vaiheessa kaikkia vakavia vaikeuksia sen määrittämisessä, onko pantin perimättä jättäminen ja sakon määräämättä jättäminen valtiontuki. **Koska on havaittu muita osoituksia vakavista vaikeuksista, joita komissio ei voinut sivuuttaa alustavassa tutkintavaiheessa, unionin yleinen tuomioistuin kumoaa riidanalaisen päätöksen kokonaisuudessaan.**

HUOMAUTUS: Unionin yleisen tuomioistuimen ratkaisusta voidaan oikeuskysymysten osalta valittaa unionin tuomioistuimeen kahden kuukauden ja kymmenen päivän määräajassa ratkaisun tiedoksiantamisesta.

HUOMAUTUS: Kumoamiskanteella pyritään tiettyjen sellaisten unionin toimielinten toimien kumoamiseen, jotka ovat unionin oikeuden vastaisia. Jäsenvaltiot, unionin toimielimet ja yksityiset tahot voivat tietyillä edellytyksillä nostaa kumoamiskanteen unionin tuomioistuimessa tai unionin yleisessä tuomioistuimessa. Jos kanne on perusteltu, toimi kumotaan. Kyseessä olevan toimielimen on täytettävä asianomaisen toimen kumoamisesta mahdollisesti syntynyt oikeudellinen tyhjiö.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido unionin yleistä tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan Curia-sivustolla tuomion julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127